Trans–

TUTKIMUKSEN KÄSIKIRJA

TOIMITTANEET
LOTTI HARJU, KUURA IRNI,
UTU-TUULI JUSSILA & LUCA KARHU TAINIO

Gaudeamus

VERTAISARVIOITU
KOLLEGIALT GRANSKAD
PEER-REVIEWED
www.tsv.fi/tunnus

Copyright © 2026 Tekijät & Gaudeamus Oy

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi
Kaisaniemenkatu 13 A, 00100 Helsinki

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:
info@gaudeamus.fi

Kansi: Perttu Lämsä

KL 30.12, 32.3

ISBN 978-952-345-380-7

Painopaikka: Otavan kirjapaino Oy, Keuruu 2026

TEHTY SUOMESSA
MADE IN FINLAND

FSC
www.fsc.org
MIX
Paperi | Tukee vastuullista metsänhoitoa
FSC® C195127

Sisällys

Johdanto: Transtutkimusta kaikille 7
Lotti Harju, Kuura Irni, Utu-Tuuli Jussila & Luca Karhu Tainio

I
AJALLISUUS JA ELÄMÄNKULKU

1 Transajallisuus: Odottaminen ja temporaalisuus sukupuoli-identiteetin tutkimuspoliklinikoiden arviointijaksolla 31
Kaarna Tuomenvirta

2 Et synny itseksesi, sinusta tulee itsesi – kohti eksistentiaalista transteoriaa 47
Jessika Holmlund

3 Edes yksi aikuinen tukena: Transtutkimuksen näkökulmia peruskouluun 54
Liekki Valaskivi

4 Transnäkökulmia perhetutkimukseen: Kokemuksia vanhemmuudesta ja lapsiperheellistymisestä 60
Esa Setälä

II
TUNTEET JA VALTA

5 Valtasuhteet ja psykologia – diagnooseista itsemäärittelyyn 67
Outi Olakivi

6 Kuinka kärsiä oikein – kunnollisuuden tekemisen taktiikat sukupuoli-identiteetin tutkimuspoliklinikoiden diagnoosiprosessissa. 74
Valtteri Vähä-Savo & Aira Huttunen

7 Transpenis – transmaskuliininen ruumiillisuus cisnormatiivisten ideaalien haastajana 97
Luca Karhu Tainio

8 Negatiivisten tunteiden tutkimuksen tärkeydestä 112
Varpu Alasuutari

III
AVAUKSIA TIETEELLISEN JA TAITEELLISEN TUTKIMUKSEN KÄYTÄNTÖIHIN

9 Transfeministinen etnografia. 119
Lotti Harju

10 Näkyvyyden politiikka kuvittelun välineenä muunsukupuolisuuksia käsittelevässä tutkimuksessa 140
Utu-Tuuli Jussila

11 Taiteellisen transtutkimuksen teemoja 144
Utu-Tuuli Jussila

12 Sukupuolen moninaisuuden lähteillä – lähdeaineistot ja etiikka suomalaisessa transhistorian tutkimuksessa 152
Jean Lukkarinen

13 Tietoa transihmisistä ja sukupuolen moninaisuudesta väestötutkimuksen keinoin 167
Jukka Lehtonen, Laura Sares-Jäske, Satu Majlander, Anni Hyvärinen, Laura Kihlström & Mercédesz Czimbalmos

IV
UUSIA ÄÄNIÄ YHTEISKUNNALLISEEN KESKUSTELUUN

14 Transterminologia ja suomen kieli 181
Unni Leino

15 Translingvistiikka: Kielitieteellisiä näkökulmia transtutkimukseen 187
Meri Lindeman

16 Transpelaajat äänessä: Sukupuolen tuottaminen puheäänellä 196
Vilppu Järvinen, Anna Moring & Jaakko Stenros

V
TRANSPOLITIIKKA JA LIITTOLAISUUDET

17 Antigender-liikehdintä, transvastaisuuden nousu ja gender-kriittisen feminismin liittoutuminen oikeistopopulismin kanssa 221
Sanna Mustasaari & Luca Karhu Tainio

18 Trans ja sukupuolen eksistentiaaliset merkitykset sekä dekonstruktio Camille Auerin *Girldick*-zinesarjassa 230
Salla Aldrin Salskov

19 Vammaistutkimuksen merkitys transtutkimukselle: Liittolaisuudet ja ruumiiden yhteiskunnalliset ulottuvuudet 252
Touko Vaahtera & Valo Vähäpassi

20 Huolenpidon transekologia: Transtutkimuksen ja ekofeminismin yhteyksiä rakentamassa 267
Kuura Irni

Kiitokset 283
Kysymykset opetuksen avuksi 284
Viitteet ja kirjallisuus 289
Kuvalähteet 365
Kirjoittajat 366